

En femhunderlapp för den främmande blickens bekräftelse

Min dotter ler. Sextiofem identiska leenden utspridda över köksbordets röda vaxduk. Årets skolfoton har kommit och förutom porträttet, kopierat 65 gånger i varierande format från frimärke till poster, finns där klasskort, skolkatalog och ett så kallat kompisalbum i form av ett vikt pappersark. Pris för hela paketet: 524 kronor.

I en tid när vi förväntas ägna våra kvällar åt att välja el- och telefonbolag har skolfotograferna hittat en väl skyddad nisch där de kan härja fritt. Antalet produkter i skolfotopaketen ökar för varje år. De alternativa formaten är många och vi kan få dem softade, svartvita och ovala. Vem har tid att fundera över vilket som passar mormors porträttgalleri bäst? Vem har kraft att förhandla med sitt barn om fotopaketets alla enskilda beståndsdelar?

Ungefär 75 procent av alla bilder säljs. Många familjer köper hela fotopaketet. Har man flera barn blir det en saftig utgift varje höst, i klass med vinterkängorna. År efter år. Vad händer med korten sedan? I högar på en hylla i vår klädkammare ligger tidigare års dagis- och skolkort, täckta av damm.

Skolfotograferna befinner sig längst ned på hierarkin i sitt skrå. Av förklarliga skäl. Att plåta 30 barn på 45 minuter är svårt, säger en fotograf jag talar med. Att göra det dagarna i ända är industri, skulle man kunna tillägga. Och att göra det bra är en omöjlighet.

Visst finns det en charm i att lägga korten på rad och se luggen åka upp och ner, framtänderna lossna och växa ut igen. Men bilderna saknar dynamik, och vad vi egentligen betalar för är bekräftelse. Bekräftelsen på att barnet inte avviker från normen – välkammade sitter de ett efter ett stilla i halvprofil och ler överseende åt fotografens töntiga skämt. Och bekräftelsen på att barnet är sett; den främmande blickens välsignelse.

Svenska skolor ser ut att vara på väg att bli slagfält för kommersiella krafter. Skolfotograferna spelar inte i samma division som Coca-Cola Companys läskiga maskiner som marscher in i skolorna med målet att göra svenska barn feta. Men rektorerna borde ändå ställa krav på blygsammare fotopaket: Tio bilder plus en skolkatalog för 200 spänn, annars får ni inte ta våra barns skoltid i anspråk.

I år returnerar vi 47 porträtt. Vad händer med dem och de andra hundratusentals korten som föräldrarna ratar? Sparas de i ett gigantiskt arkivskåp i fotoföretagets källare för att plockas fram om några decennier, när barnets blick växt till en popstjärnas, en ministers eller en misstänkt mördares? Nej, de kastas i en papperskvarn där de mals ner till en trögflytande massa av generade leenden.

